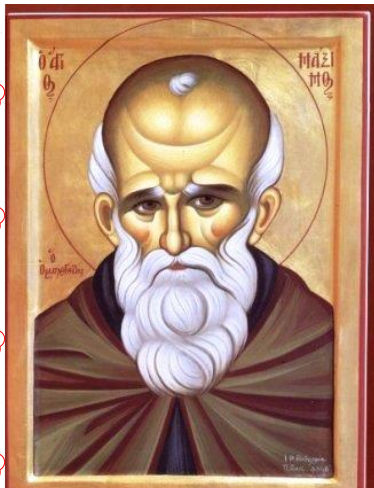

CUM ȘI ÎN CE FEL SFÂNTA BISERICĂ ESTE ICOANĂ A COSMOSULUI, CONSTÂND DIN FIINȚE VĂZUTE ȘI NEVĂZUTE ?

Sf. Maxim
Mărturisitorul,
icoană

După un al doilea înțeles spiritual, Sfânta Biserică a lui Dumnezeu este chip și icoană a întregului cosmos, constând din ființe văzute și nevăzute, având aceeași unitate și distincție ca și el. Ca edificiu, biserica - fiind un singur locaș - se deosebește totuși după forma ei spațială, împărțindu-se în locul destinat numai preoților și liturghisitorilor, pe care îl numim "ieration" și în cel lăsat pe seama întregului popor credincios, pe care îl numim "naos". Dar este una după ipostas, neîmpărțindu-se și ea însăși deodată cu părțile ei, din pricina deosebirii acestora întreolaltă. Dimpotrivă, dezleagă și părțile însele de deosebirea arătată prin numirile lor, făcându-le să se raporteze la ceea ce este una în ea și înfățișându-le pe amândouă identice întreolaltă. Căci fiecare din aceste două este reciproc celeilalte ceea ce este aceea pentru sine însăși. Naosul este ieration în potență, inițiat și sfințit prin ducerea sa până la sfârșitul acțiunii de inițiere și sfințire. Iar ierationul este un naos actualizat, avându-l pe acela ca început al acțiunii de inițiere și de sfințire, care stăruie ca una și aceeași prin amândouă.

Tot așa și totalitatea lucrurilor aduse de Dumnezeu la existență prin creație, se împarte în cosmos inteligibil, constând din ființe spirituale și netrupești și în cosmosul acesta sensibil și corporal, țesut grandios, din multe forme și naturi. Prin aceasta e ca un fel de altă biserică a lui Dumnezeu, nefăcută de mâini, indicată cu înțelepciune de aceasta, care e făcută de mâini. Această totalitate are ca ieration cosmosul de sus, destinat puterilor de sus, iar ca naos pe cel de jos, la îndemâna celor sortiți să trăiască o viață legată de simțuri.

Dar iarăși cosmosul e unul și neîmpărțit cu toată deosebirea părților sale.

Dimpotrivă, el înfățișează și deosebirea părților, provenite din însușirile caracteristice firește firești, făcându-le să se raporteze la unitatea și neîmpărțirea sa. Astfel le vădește ca fiind una cu el și întreolaltă în chip neamestecat, fiecare din ele străbătând întreagă în cealaltă și amândouă împlinindu-l pe el cum împlinesc părțile un întreg și el împlinindu-se prin ele ca întreg, în chip unitar și integral. Căci întreg cosmosul inteligibil se arată în întreg cosmosul sensibil, în chip tainic prin formele simbolice, celor ce pot să vadă; și întreg cel sensibil există în cel inteligibil, simplificat în sensurile minții. În acela se află acesta, prin sensuri; iar în acesta acela, prin figuri. Iar lucrarea lor este una, cum ar fi "o roată în roată", după cum zice minunatul văzător al lucrurilor mari Iezechiel, vorbind, cred, despre cele două lumi (1, 16).

Dumnezeescul apostol zice la rândul său: "Cele nevăzute ale lui Dumnezeu de la întemeierea lumii din fapte fiind înțelese

Catedrala Sf. Grigorie Palama din Tesalonic,
foto

se văd." (Rom. 1, 20).

Iar dacă prin cele ce se văd se privesc cele ce nu se văd, cum s-a scris, cu mult mai vărtos vor fi înțelese prin cele ce nu se văd cele ce se văd, de către cei dedați contemplației duhovnicești. De fapt contemplația simbolică a celor inteligibile prin cele văzute este știință și înțelegere duhovnicească a celor văzute prin cele nevăzute. Căci cele ce-și sunt unele altora indicatoare trebuie să vădească reciproc prezența adevărată și clară a celorlalte și relația neștirbită cu acelea.

*(Sf. Maxim Mărturisitorul, Mistagogia,
traducere Prof. Preot D. Stăniloae)*